

Ono Yovipama Viohonge Ele Ekalo Lietu Tuakristão Kuenda Oku Kunda

OSEMANA 3-9 YENYENYE

OVOKUASI A SANGIWA VONDAKA YA SUKU | ETUNDILO 13-14

“Kolisiko, oco vu mōla eyovo lia Yehova”

(ETUNDILO 14:13, 14) Mose yu wa popia lomanu hati, Ko ka yokoki. Kolisiko, oco vu mōla eyovo lia Yehova lina a ko mui-sa etaili. Momo va Egito vu lete etaili, lalimue eteke vu va mōla vali. ¹⁴ Yehova o vu yakela. Cene oku ūha lika.

utala wondavululi, 1/2/2013 kem. 4

Mose Wa Kala Ukuekolelo

Pamue Mose ka kŭlŭhile okuti Suku wa laikele oku tepa po-kati o kalunga ka kusuka oco va Isareli va puluke. Haimo lumue, Mose wa kolelele okuti, Suku wa ponduile oku linga *ocina cimue* oco a teyuile omanu Vaye. Mose wa yonguile okuti vangandiaye va Isareli, va kuatavo ekolelo ndeli liaye. Kulandu waco tu tangako ndoco: ‘Mose yu wa popia lomanu hati, Ko ka yokoki. Kolisiko, oco vu moli eyovo lia Yehova lina a ko muisi etaili.’ (Etundilo 14:13) Anga hē olondaka via Mose via kuatisa va Isareli oku kuata ekolelo? Ocili okuti, Embimbiliya li popia ovina viatiamēla ku Mose kuenda ku va Isareli ndoco: “Omo omanu va *kala lekolelo*, oco va yoka o Kalunga Kakusuka.” (Va Heveru 11:29) Ekolelo lia Mose, li pondola oku kuatisa omanu vosi va setukula ongangu yaye.

(Etundilo 14:21, 22) Mose yu wolūila eka liaye kilu liokalu-nga. Yehova wa sikisa ofela yokutundilo uteke wosi kuenje ya tiuwiya ovava okalunga okuti, okalunga ka linga osi ya kuku-ta kuenje ovava aco a litepa. ²² Va Isareli va lokila vokati kokalunga posi ya kukuta, kuenje ovava a linga ndocimbaka konēle yavo yokondio lokonēle yokepīli.

utala wondavululi, 18.09 25 kem. 13

Ukuonene Wosi wa Kapako Omanu

¹³ Tanga Etundilo 14:19-22. Sokolola okuti o kasi pokati ka va Isareli. Wa sakalala. Ovanyali va Egito va kasi konyima yove kuenda kovaso yove kuli Okalunga Kakusuka. Kuenje Suku o linga ocikomo cimue. Elende lina lia kala kovaso ove li sondolokela konyima yocilombo, pokati kove la va Egito. Kaliye ovo va kasi voweleva, pole, ocilombo cove ci kuete ocinyi calua! Kuenje ove o mola okuti Mose wolūila eka liaye kilu liokalunga kuenda ofela yimue yalua yeya, ya tepa poka-ti okalunga loku sia onjila. Ove, lepata liove kuenda ovinyama viosi vu pita posi ya kukuta kumue la va Isareli vosi. O ko-mōha omo okuti osi yaco ka yi kuete onata, haiyo ka yi sielena. Oyo ya kukuta kuenda ya kola, ca leluka oku endela-mo. Kuenje eci ca kuatisa omanu vosi la vana va hongua va pitila ciwa konele yikuavo.

(Etundilo 14:26-28) Yehova yu wa popia la Mose hati, Olūila eka liove kilu liokalunga okuti ovava aco a tiukila ku va Egito, kakālu avo kuenda ku vakuakuendela kotuvalu tuavo. ²⁷ Oco Mose wolūila eka liaye kilu liokalunga kuenje eci kua ca omēle, oco okalunga ka tiuka vali, ka kala ndomo ka tuwa ale. Va Egito va lupukilamo kuenje Yehova va kunduila va Egito vokalunga. ²⁸ Ovava a tiuka, a tuvika akālu lavakuakue-ndela kotuvalu lolohoka viosi via Fareo vina via va landuile vokalunga. Lomue kokuavo wa supapo ndaño umosi.

utala wondavululi, 15/3/2009 kem. 7 oci. 2-3 Kuka Ivale Yehova

Osimbu va Egito va kala oku semūlūla akālu avo uyaki, va Isareli va yokela kesinya likuavo liokalunga. Noke Mose wo-lūila eka liaye kilu Liokalunga Kakusuka. Omo liaco, Yehova wa kongela vali pamosi ovava. Kuenje ovava a tuvika Fareo lakālu ovita, lavakuakuendela kotuvalu lolohoka viosi vina via landuile va Isareli. Lomue pokati kavo wa supapo ndaño umosi. Va Isareli va yovuiva.—Etu. 14:26-28; Osa. 136:13-15.

Ulandu waco wa vetiya olofeka vikuavo oku kuatela usumba va Isareli vokuenda kuotembo yalua. (Etu. 15:14-16) Eci pa-pita akūi akuāla kanyamo, ukāi umue o tukuiva hati, Rahava wa kala ko Yeriko wa sapuila alume vavali va Isareli hati: “Vosi yetu tu vu kuetele onguele, . . . Momo tua yeva ndomo Yehova a takatisa kovaso ene ovava o Kalunga Kakusuka, cina wa tundi Kegito.” (Yeh. 2:9, 10) Olofeka vina vakuakufen-dela olosuku viesanda, havioko lika via ivala ndomo Yehova a yovola omanu vaye. Va Isareli va kuetele esunga lialua lio-ku wivaluka.

Oku Konomuisa Lutate Ovina vi Sangiwa Vembimbiliya

(Etundilo 13:17) Eci Fareo a tava oku eca omanu, Suku ka va songuilile vonjila yovofeka ya va Filisiti, ndaño oyo yo-nimbu. Momo Suku wa linga hati, Sanga mbi omanu va pongoloka eci va mōla ovita, kuenje va tiukila ke Egito.

perspicaz-volume 2 kem. 51 Atapalo

Tunde kosimbu, atapalo a velapo oku kongelamo atapalo ana oku ka linga omilu, ndeci, kalupale kuenda kovaimbo o ko Palestina. (Ate. 20:17-19; 21:21, 22; 22:5, 21-23; Yeh. 2:22; Olong. 21:19; 1 Sam. 6:9, 12; 13:17, 18; tala onepa yokuti ESTRADA REAL.) Okuti ana a enda oku tunda Kegito oku enda kalupale o ko Filisiti vio ko Gaza kuenda ko Megido. Amamako toke ko Hasore N Vokalunga ko Galilea, kuenje lia enda toke ko Damasko. Etapalo lioko Filisiti lia kala vali oci-pepi oku tunda Kegito toke Kofeka Yohuminyo. Pole Yehova lohenda yalua, wa songuila va Isareli konjila yikuavo, oco ka va ka kuatiwe la va Filisiti.—Etu. 13:17

(Etundilo 14:2) Sapuila va Isareli, huti, Tiuki. Tungi ocilombo ocipepi loko Pihahirote, pokati ka Migidolo lokalunga, kovaso ya Baale-Cifone. Oko muële vu tunga ocilombo okuti kekulo liokalunga.

perspicaz-volume 2 kem. 77

Kupika

Pi okalunga Kakusuka ka tepiwa oco va Isareli va yoke?

Ci lekisa okuti noke liungende wavali va linga, “vekalasoko” Suku wa handeleka Mose oco va tiuke loku tunga “ovilombo viavo ocipepi lo Pihahirote pokati kokalunga.” Lonjila eyi nda ca vetiya Fareo oku sima okuti va Isareli va kala “oku tumboka.” (Etu. 13:20; 14:1-3) Olonoño vi kũlihisa atapalo el Haj ndeci, ana okuti a sanjavala okuti kelimi lio Heveru ondaka oku “tiukila,” ka yi lomboloka lika oku enda konele “yikuavo” pole yi lomboloka oku tiukila muele konyima. Ovo va lombolola okuti oku pitila po N kesulilo lio Golfo yo Suez, va Isareli va enda konjila yikuavo kuenda va tiukila konele yo E ko Jebel ‘Ataqah, okuti konele yolomunda ocipepi lo O yo Golfo. Va Isareli omo okuti va kala owiñi walua nda ka va tēlele ndomo va tunda lonjanga kocitumalo caco nda va kuamiwile lovanyali oku u pisa ko o N, kuenje nda va kuatiwa omo liokalunga ka yika onjila yavo.

Vovituwa via va Yudea kocita catete K.K. ca situlula ndomo ca pita. (tala onepa yokuti PI-HAIROTE.) Pole, ocina ca vela-po ceci okuti, ulandu waco ukuete elitokeko leci Embimbiliya lipopia, osimbu okuti eci olonoño vi popia ka ci likuata. (Etu. 14:9-16) Citava okuti va Isareli va yoka okalunga Kakusuka ocipāla lo golfo, oco okuti olohoka via Fareo ka va va ñuala ocingonja loku va sanga konele yikuavo yo Golfo—Etu. 14: 22, 23.

Oku Tangiwa Kuembimbiliya

(Etundilo 13:1-20) Yehova wa popia la Mose hati, ² Tumbiki kokuange olonuñulu viosi. Wosi pokati ka va Isareli wa penda onjila, ndaño omunu, ndaño ocinyama, wange muële. ³ Mose yu wa popia lomanu vaco hati, Ivaloki eteke lietaili omo olio eteke wa tundi vofeka ye Egito, vonjo yupika, momo Yehova wu wupimo longusu yeka liaye. Ka ci tava oku lia ombolo yi kuete etumbisa. ⁴ Etaili muële wu tunda, vosāi ya Aviva. ⁵ Kuenje eci Yehova a wiñisi vofeka ya va Kanana la va Hiti la va Mori kuenda va Hiwi la va Yevusi, yina a likuminya la vaisiene oku wihi, haiyo ofeka yi tumōha asenjeje lowiki, ene vu lingainga efendelo eli vosāi yilo. ⁶ Oloneke epanduvali vu lialia ombolo ka yi kuete etumbisa. Keteke liepanduvali vu lingila Yehova ofesta. ⁷ Ombolo ka yi kuete etumbisa oyo yi liwa oloneke epanduvali. Ombolo yi kuete etumbisa ka yi ka muiwile kokuene. Ndaño etumbisa ka li ka molēhele kokuene vovikanjo viene viosi. ⁸ Eteke liaco omunu o lomboluila omolaye, hati, Ndi ci lingila oku ivaluka eci Yehova a ndingila eteke nda tunda ke Egito. ⁹ Cu lingili ndondimbukiso yopeka pamue ndonjivaluko yokocipala, okuti ocihandeleko ca Yeho-

va ci kala vovimēla viene. Omo Yehova wo wupili ve Egito leka lia pama. ¹⁰ Oco ene wivaloki ociholo eci kosāi yilo unyamo kunyamo. ¹¹ Kuenje eci Yehova a wiñisi vofeka ya Kanana ndeci a likuminya lene lolosekulu viene kuenje o vu yiha, ¹² ene vu tumbika ku Yehova olonuñulu viosi vina via penda onjila. Lolonuñulu viosi vialume viovinyama vi lingavo via Yehova. ¹³ Onuñulu yosi yocimbulu vu yi yovola lokameme, nda omunu ka pangele oku yi yovola o yi teya osingo. Olonuñulu viosi vialume viomanu vu vi yovola. ¹⁴ Noke kovaso, eci omōla a pula hati, Eci ca lomboloka ndati? ove unjali u lomboluila huti, Yehova wa tupa ve Egito, vonjo yupika, leka lia pama. ¹⁵ Momo eci Fareo a likala muële oku tu eca oco Yehova wa ipa olonuñulu viosi viofeka ye Egito, olonuñulu viomanu lolonuñulu viovinyama. Oco ndumbila Yehova olonuñulu viosi vialume, vina vi penda onjila. Puāi olonuñulu viosi viomāla vange muële ndi vi yovola. ¹⁶ Ci linga ndondimbukiso yopeka liove pamue ndonjivaluko yokocipala cove. Momo Yehova wa tu upa ve Egito leka lia pama. ¹⁷ Eci Fareo a tava oku eca omanu, Suku ka va songuilile vonjila yovofeka ya va Filisiti, ndaño oyo yonimbu. Momo Suku wa linga hati, Sanga mbi omanu va pongoloka eci va mōla ovita, kuenje va tiukila ke Egito. ¹⁸ Puāi Suku wa kondisa omanu vonjila yovekalasoko li lisingue lo Kalunga Kakusuka. Va Isareli va tunda tupu ve Egito, lovimāleho va māleha ale. ¹⁹ Mose wambata akepa a Yosefe. Momo Yosefe wosikile va Isareli hati, Suku o wivaluki. Oco eci vu tunda kulo wambati akepa ange. ²⁰ Oco va tunda ko Sukoti, va lala ve Etami konēle yekalasoko.

OSEMANA 10-16 YENYENYE

OVOKUASI A SANGIWA VONDAKA YA SUKU | ETUNDILO 15-16

“Sivaya Yehova Lovisungo”

(Etundilo 15:1, 2) Mose la va Isareli va imbila Yehova ocisungo eci, vati, Njimbila Yehova, eye wa tulamēla ca piāla. Okavalu lu wa endelako wa va imba vokalunga. ² Yehova eye ongsu yange haeye ocisungo cange. Wa ndingila eyovo liange. Eye Suku yange, ndu sivaya. Eye Suku ya tate, ndu kemainya.

utala wondavululi, 15/10/1995

kem. 11 ocin. 11

Momo Lie tu Sukilila Oku Sumbila Cilo?

¹¹ Ekundu Yehova a kokela kolohola via va Egito, lia komohisa afendeli vaye kuenda ca eca uvangi wonduko yaye. (Yehosua 2:9, 10; 4:23, 24) Onduko yaye ya kũlihiwa, loku velapo olusuku viosi viesanda vio ko Egito, vina ka via tēlele oku popela afendeli vavo. Ekolelo va kuatelele omunu ukuasitu kuenda kunene wolohoka ca va kokela ovitangi. (Osamo 146:3) Ka ci tu komōhisa okuti va Isareli va vetiyiwa oku imba ovisungo vi situlula esumbilo va kuatelele Suku yavo yomuenyo una o kuete unene walua woku yovola afendeli vaye!

(Etundilo 15:11) A Yehova, wa lisoka love pokati kolosuku hē elie? wa lisoka love hē elie? Ulamba wove oku kola. Ovilinga viove vi lingisa usumba, o lingainga ovikomo.

(Etundilo 15:18) Yehova o viala olotembo ka vi pui.

utala wondavululi, 15/10/1995 kem. 11-12 ocin. 15-16

Momo Lie tu Sukilila Oku Sumbila Cilo?

¹⁵ Nda tua kaile kotembo ya Mose loku popeliwa laye, citava okuti nda tua vetiyiwa oku oku imba hati: “A Yehova, wa lisoka love pokati kolosuku hē elie? wa lisoka love hē elie? Ulamba wove oku kola. Ovilinga viove vi lingisa usumba, o lingainga ovikomo.” (Etundilo 15:11) Ocisimilo eci catiamēla ku Suku ca situluiwa tunde kosimbu. Elivulu lia sulako Vembimbiliya, upostolo Yoano o vangula eci catiamēla kocimunga cimue colombuavekua haivo va kuekolelo va Suku hati: “Ovo va kala oku imba ocisungo ca Mose ukuenje wa Suku, locisungo ca Kameme.” Ocisungo caco ci popia nye? “A Yehova, Suku Ukuonene Wosi, ovilinga viove vinene haivio vi komōhisa. Olonjila viove viesunga haivio viocili, a Soma yonahūlūlua. A Yehova, u o likala oku ku sumbila loku sivaya onduko yove, helie, omo ove lika ukuacili?”—Esitululo 15:2-4.

¹⁶ Koloneke vilo, kulivo afendeli va Suku okuti va yovuiwa kenda ka va sanjukila lika ovopange a Suku a lulikiwa, pole va sanjukilavo ovisila Viaye. Omanu vo kolofeka viosi va siata oku yovuiwa konepa yespritu voluali lulo lua viha, puku Kūlīha loku kapako ovisila viesunga via Suku. Anyamo osi omanu valua va siata oku tila oluali lulo luaviha oco va likongele ka fendeli va Yehova. Ndopo, noke yoku nyoliwa kuetavo liesanda kuenda oluali lulo lūvi, omanu va ka kala otembo ka ipui voluali luokaliye haluo luesunga.

(Etundilo 15:20, 21) Oco Miriama, mukāi wa Arone, eye uprofeto, wa nyañula opandelu, kuenje akāi vosi vo kuama konyima va sika olopandelu loku cila. ²¹ Miriama wa va imbila, vati, Imbili Yehova, omo wa tulamēla ca piāla. Okavalu lu wa endelako wa va imba vokalunga.

perspicaz-volume 3 kem. 47 ocin. 5 Ovisikilo

Onepa yalua yovisungo via imbia locimunga cimue, ko Isareli, citava okuti via imbiwa lovimunga vivali, cikale vocakati ca taviyo okuti olonjimbi vi litambulola, ale pocakati cusingui umue kuenda ocimunga cimue cetaviyo. Vovisonehua citava okuti ci tukuiwa oku “litambulola.” (Etu. 15:21; 1 Sam. 18:6, 7) Ovisungo viaco vi lekisiwa volonepa vimue konjila ndomo olosamo via sonehiwa, ndeci Osamo 136. Ulandu wa taviyo violopandu kotembo ya Neemiya kuenda koku lieca kuaye olumue koku tumbika ocimbaka co Yerusālāi, ci situlula okuti va enda oku imba ovisungo lonjila yaco—Neh. 12:31, 38, 40-42.; tala onepa hati CĀNTICO.

perspicaz-volume 3 kem. 339 Uprofeta

Miriama eye ukāi watete wa tukuiwa Vembimbiliya nduprofeta. Citava okuti Suku wa enda oku eca asapulo vo cakati caye, ndeci vovisungo. (Etu. 15:20, 21) Omo liaco Eye kumue la Arone va sapuila Mose hati, “[Yehová] Ka popelevo letu?” (Ate. 12:2) Yehova wa sapuila kuprofeto Mika okuti wa tumile “Mose, Arone kuenda Miriama” ku va Isareli oco va tunde Kegito. (Mika 6:4) Ndaño okuti Miriama wa kuatele esumūlūho lioku kala kapitiya ka Suku, kovaso a Suku ka velepo manjaye Mose. Eci eye a siapo oku pokola kolonumbi via Suku, Suku wo kangisa.—Ate. 12:1-15.

Oku Konomuisa Lutate Ovina vi Sangiwa Vembimbiliya

(Etundilo 16:13) Oñolosi kueya akalanga, kuenje via sikīlīla ocilombo. Omēle owume wowu kolonēle viosi viocilombo.

utala wondavululi, 1/9/2011 Kem. 14 kelimi Lioputu Wa ci Kūlīha?

Momo lie Yeova a ecela akalanga ku va Isareli eci va kala vekasoko?

Eci va Isareli va tunda Kegito kolonjanja vivali Suku wa eca kokuavo akalanga vialua.—Etundilo 16:13; Atendelo 11:31.

Akalanga olonjila vimue vitito okuti vi kuete lika 18 kolosenti-metulu koku lepa kuenda vi lema eci ci soka 100 kologalama. Vi sangiwa calua kolonepa vio ko Ásia ocidental kuenda ko Europa. Omo okuti olonjila viaco via siata oku ilukila kovitumālo vikuavo, ovio kotembo yokuenye vienda konano yo Afrika kuenda yo Arábīa. Osimbu vi kasi oku iluka ocimunga colonjila viaco ci yoka kolunga ko Mediterráneo kuenda vi pālala toke ko Península yo ko Sinai.

O *Dicionário yimue Yembimbiliya* ya popia hati, akalanga “olonjila vimue vi pālala calua lekuatiso liofela; pole nda ofela yendela konele yikuavo ale nda olonjila viaco vi kava omo lioku pālala calua, ovio vi pondola oku kupukila posi.” Oco vi amameko oku pālala vi sukila oku puyuka oloneke vivali, oco ka vi ka kuatiwe lava kuakuyeva. Kefetikilo liocita 20, o Egipto unyamo lunyamo ya enda oku tuta eci ci soka olohluluwa vitatu viakalanga oco viliwe.

Volonjanja vivali eci va Isareli va lia akalanga ca kala otembo yonjovo. Ndaño okuti olonjila viaco vi pālala toke ko Sinai vepuluvi liaco Yehova eye wa ‘katula ofela’ oco olonjila viaco viende toke kovilombo via va Isareli.—Atendelo 11:31.

(Etundilo 16:32-34) Mose yu wa popia hati, Ca popia Yehova ceci, hati, Omeri ya mana yaco yi solekiwila ovitumbulukila viene, okuti va tala ombolo yaco ndo lisi lisi vekalasoko eci

ndo wupi vofeka ye Egito. ³³ Wa popia la Arone hati, Nyañu-la ombia, kapamo omeri ya mana, yi tumbika ku Yehova, oku yi solekela ovitumbulukila viene. ³⁴ Ndeci Yehova a sapuila Mose, haico Arone a linga, wa yi tumbika kovaso yocikasa covisila okuti yi solekiwa.

utala wondavululi, 15/1/2006 Kem. 27

Apulilo Alingiwa Lavakuakutanga

Eci va Isareli va yovuiwa Kegito, va fetika oku lisiösiöla omo liekambo liokulia. Kuenje, Yehova wa va iha omana yoku li-tekula. (Etundilo 12:17, 18; 16:1-5) Noke, Mose wa sapuila Arone hati: “Nyañula ombia, kapamo o meri yo mana yi tumbika ku Yehova, . . . yi solekela ovitumbulukila viene.” Ula-ndu waco wamisako hati: “Ndeci Yehova a sapuila Mose, haico Arone a linga, wa yi tumbika kovaso yocikasia covisi-la okuti yi solekiwa.” (Etundilo 16:33, 34) Omo liaco, Arone wa pokola kolondaka evi, kuenje wa kapa omana vombia. Pole, wa kevelela toke eci Mose a mala oku tunga Ocikasia Covisila. Noke wa kapamo ombia yomana.

Oku Tangiwa Kuembimbiliya

(Etundilo 16:1-18) Va tunda ke Elimi kuenje owiñi wosi va Isareli weya kekalasoko lia Sine li kasi pokati ke Elimi la Si-nai. Eteke liaco eteke liekui latälo kosäi yavali tunde apa va tundila kofeka ye Egito. ² Owiñi wosi wa va Isareli wa lisiöuñ-la Mose la Arone vekalasoko. ³ Va popia lavo vati, Hiße nda tua filiile leka lia Yehova vofeka ye Egito, momo oko tua tu-mayala kolombia viombelega, tue kuta kuta ombolo. Wa tu neni mülo vekalasoko oku ipaya owiñi ulo wosi lonjala. ⁴ Ye-hova yu wa popia la Mose hati, Tala! ndu lowili ombolo yi tunda kilu. Kuenje eteke leteke omanu va tunda, va nola nola ohuta yeteke liongongo. Oco ndi va nyika nda hë va enda lovihandeleko viange nda ndati. ⁵ Keteke liepandu, puku angiliya eyi va nena, vangiliye eyi yi lisoka loloneke vivali. ⁶ Oco Mose la Arone va popia la va Isareli vosi vati, Oñolosi wu kü-liha okuti u wo wupi vofeka ye Egito, Yehova, ⁷ kuenje omële wu möla ulamba wa Yehova momo Yehova wa yeva okulisiö-siöla kuene wo lisiösuili. Etu nga velie okuti vu tu lisiösuila? ⁸ Oco Mose wa linga hati, Eci Yehova o waveli ositu yoku lia oñolosi lombolo yoku lia omële, momo Yehova a yeva okulisiösiöla kuene wo lisiösuili, etu hë, etu velie? Hetuko wa tu lisiösuili, wa lisiösuili Yehova. ⁹ Mose wa popia la Arone hati, Sapuila owiñi wosi wa va Isareli huti, Kokeli ku Yehova, omo wa yeva okulisiösiöla kuene. ¹⁰ Osimbu Arone a kala loku va-ngula lowiñi wosi wa va Isareli oco va vanja kekalasoko, kuenje tala, ulamba wa Yehova wa mölëhela velende. ¹¹ Yeho-va wa popia la Mose hati. ¹² Nda yeva okulisiösiöla kua va Isareli. Popia lavo huti, Oñolosi wu lia ositu, omële wu kuta ombolo, kuenje wu limbuka okuti ame ndi Yehova Suku yene. ¹³ Oñolosi kueya olonenu, kuenje via sikilila ocilombo. Omële owume wowu kolonële viosi viocilombo. ¹⁴ Eci owume wa takata, tala, posi yekalasoko pa kala okacina katito ndotuvini-mbu tuocikokoto. ¹⁵ Va Isareli oku ci möla va lipula pokati

vati, Eci nye? Omo ka va ci külihile. Mose yu wa popia lavo hati, Oyo ombolo Yehova a wihi oku lia. ¹⁶ Ca popia Yehova ceci, hati, Nyomöliפו ene vosi, omunu leci a soka laco, omunu leci a soka laco. Nyomöli omunu omeri, omunu omeri, ca soka lomanu omunu a kasi lavo vombalako yaye. ¹⁷ Kuenje va Isareli haico va linga, vamue va nola ca lua, vamue ci sule. ¹⁸ Puäi eci va ci yonga lomeri, u wa nyomöla ca lua ka co supi-lile, lu wa nyomöla citito ka co kambisile. Va nyomöla omunu leci a soka laco, o munu leci a soka laco.

OSEMANA 17-23 YENYENYE

OVOKUASI A SANGIWA VONDAKA YA SUKU | ETUNDILO 17-18

“Ulume Womboka o Pindisa Loku Eca Ovikele ku Vakuavo”

(Etundilo 18:17, 18) Ndatembo ya Mose wa popia laye hati, Eci o kasi loku linga ka ca sungulukile. ¹⁸ Ove lomanu va kasi love, vu limala osungu. Upange ndowu u ku lema enene, oku u linga lika wove ku ci tëla.

utala wondavululi, 1/2/2013 kem. 6

Mose—Wa Kala Ukuacisola

Mose wa lekisa ocisola ku vangandiaye va Isareli. Omo va Isareli va limbukile okuti Yehova wa nölele Mose oco a va so-nguile, va endaele kokuaye oco a tetulule ovitangi viavo. Kulandu waco tu tangako ndoco: “Omanu va ñuala Mose tu-nde komële toke koñolosi.” (Etundilo 18:13-16) Sokolola ño ndomo Mose a yevaile ekavo noke yoku yevelela va Isareli va enda oku u nenela ovitangi viavo vokuenda kueteke liosi! Ocili okuti, Mose wa kuata esanju omo lioku kuatisa omanu.

(Etundilo 18:21, 22) Kuenda vali pokati komanu vosi o nola-po alume vamue va sunguluka, haivo va sumbila Suku, alume vocili, haivo va suvuka ovitukiko. Omanu va tepisua koviso-ko. Ovisoko viaco vi kala ndomo, vimue lohulukäi ohulukäi, vimue locita ocita, vimue lakui atälo, vimue lekui ekuñ. Loma-nu va noliwa ovo va linga asongui vovisoko viaco. ²² Ovo va tetuluila omanu olonjanja viosi. Ondaka yosi yinene veyo layo kokuove, puäi ondaka yitito va yi sokiya ovo muële. Oco ci ku leluka, kuenje va ku kuatisa.

utala wondavululi, 1/11/2003 kem. 5 ocin. 1

Oku Kolela ku Nena Esanju Komuenyo

Alume vaco ava vamue va lekisile ale ovituwa viwa vioku sumbila Suku osimbu handi ka va tambuile ovikele vina vieciwa komanu vana va koleliwa. Ovo va enda ale loku lekisa komue-nyo wavo okuti va sumbila Suku kuenda, va enda loku lekisa esumbilo li va kuatisa oku yuvula oku linga cosi ci pondola oku sumuisa Ululiki. Eci ca limbukiwile lomanu vosi okuti alu-me vaco va likolisilako calua oku kuama ovihandeleko via Suku. Kuenje oku suvuka kuavo ovitukiko kua lekisile okuti va

kuete ovituwa viwa vina vi va kuatisa oku yuvula oku yapui-siwa lolombiali. Ovo ka va lekisile etombo komanu vana va va kolela oco va tēlise olonjongole viavo ale olonjongole via-kamba kuenda omanu vana vakuepata liavo.

(Etundilo 18:24, 25) Oco Mose wa yevelela kondaka ya nda-tembo yaye, wa linga viosi a popia. ²⁵ Mose wa nola alume volondunge ku va Isareli vosi, wa va kapa ndasongui vomanu vaco okuti asongui vovisoko violohulukāi ohulukāi, asongui vovisoko viocita ocita, asongui vovisoko viakui atālo, laso-ngui vovisoko viekui ekui.

utala wondavululi, 15/5/2002 kem. 25 ocin. 5 kelimi Lioputu

Omanu Vana va Lekisa Esunguluko va Songui-wa Lesunga

Mose wa kalavo omunu umue ukuesunguluko haiye embombe. Omo okuti wa ka vaile calua omo lioku potolola ovitangi viomanu vakuavo, ndatembo yaye Yetiro, wa sapuila hati: Eca ovikele vimue kalume va loŋoloha. Mose lumbombe walua wa tava kondaka yaco. (Etundilo 18:17-26; Atendelo 12:3) Omunu umue wa sunguluka kayaki oku eca ovikele ku vakuavo kuenda ka kuata ohele yoku pindisa vakuavo. (Atendelo 11:16, 17, 26-29) Pole, o lekisa ombili yoku kuatisa vakuavo konepa yespiritu. (1 Timoteo 4:15) Anga hē ka tu sukilavo oku lekisa ocituwa caco?

Oku Konomuisa Lutate Ovina vi Sangiwa Vembimbiliya

(Etundilo 17:11-13) Posi Mose a tulikila eka liaye va Isareli va yula. Eci a tulula eka liaye va Amaleke va yula. ¹² Ovaka a Mose puāi a kava. Oco va nyaŋula ewe vo li kapela, eye wa tumālāko. Arone la Huru va kuata kovaka aye a tulikiwa, u konēle, u konēle, kuenje ovaka aye a tōla kokuīŋila kuembi. ¹³ Yehosua wa kundula Amaleke lomanu vaye lomēla yosipata.

utala wondavululi, 16.09 kem. 6 ocin. 14 “Ovaka Ove ka a Kaleñele”

¹⁴ Arone la Huru va kuatisa oku pamisa eka lia Mose vokue-nda kuyaki va kala oku linga la va Amaleke. Koloneke vilo, tu pondolavo oku sandiliya onjila yoku kuatisa vamanji. Momo vamanji vamue va siata oku liyaka lovitangi vimue ndeci: Oku kuka, oku vela, oku lambalaliwa lepata, oku kala ulika ale oku fa kuomunu umue va sole calua. Tu pondola oku pamisa amalēhe, momo olonjanja vialua va siata oku vetiyiwa oku linga ovina vīvi ale oku sanda ekemālo voluali lulo. (1 Va Tesalonike 3:1-3; 5:11, 14) Olonjanja viosi sanda epuluvu lioku kapako vamanji, eci o kala Vonjango Yusoma, kupange woku kunda, poku lila kumosi ale poku sapela votelefone.

(Etundilo 17:14) Yehova wa popia la Mose hati, Ci sonēha velivulu ha ci lingi onjivaluko. Ci sapula ku Yehosua okuti ame nyōla pe onjivaluko ya Amaleke vemi lilu.

perspicaz-volume 1 kem. 422 Alivulu

Olondaka Mose a soneha via tunda ku Suku, alivulu aco a koleliwa kefendelo liocili, ka a koki atatāhāi. Mose haeyeko wa li nōla oco a kale usongui wa va Isareli; momo, kefetiki-lo eye wa likala ocikele caco. (Etu. 3:10, 11; 4:10-14) Pole, Suku eye wa nōla Mose kuenda wo wīha ovonene a komohī-sa, okuti ndaño muēle Vakualumbu vana va kala alume va Fareo, va limbuka okuti ovilimbu Mose a kala oku linga via tunda ku Suku. (Etu. 4:1-9; 8:16-19) Mose ka kuatele ocitu-wa coku li tenda okuti ohundi ya velapo kuenda usonehi wa velapo. Pole, eye wa pokola kocihandeleko ca Suku kuenje lekuatiso liespiritu sandu, Mose wa vetiyiwa tete oku vangu-la noke oco a fetika oku soneha alivulu Embimbiliya.—Etu. 17:14.

Oku Tangiwa Kuembimbiliya

(Etundilo 17:1-16) Owiŋi wosi wa va Isareli wa katuka keka-lasoko lia Sine, va endaenda atulo avo ndondaka ya Yehova, kuenje wa tunga ocilombo vo Refidimi. Puāi ka mua kaile ova-va okuti omanu va nyua. ² Oco omanu va hoya la Mose vati, Tu ihi ovava oku nyua. Mose yu wa popia lavo hati, Nye wa hoyisili ame? Nye wa nyikili Yehova? ³ Puāi omanu va kala le-nyona lialua, kuenje va lisiōsuila Mose vati, Nye wa tu upila ve Egito oku tu ipa lenyona, etu lomāla vetu lovinnyama vie-tu? ⁴ Oco Mose wa vilikiya Yehova hati, Ndinga nye lomanu ava? Ndopo va sosola lovawe. ⁵ Yehova wa kumbulula Mose hati, Pita kovaso yomanu. Ovakulu vamue va Isareli va ende love. Ambata peka ombueti yove yina wa veta layo kolui Nilu. Kuende. ⁶ Ame nalama kumue love kewe li kasi ko Horeve. Ove o veta kewe kuenje ku tunda ovava okuti omanu va nyua. Mose wa ci lingila kovaso ovakulu va Isareli. ⁷ Wa tukula ocitumālo caco hati, Masa, ca lomboloka Okunyika, kuenda Meriva, ca lomboloka Okuhoya, omo va Isareli va hoya hoya lomo va nyika Yehova vati, Yehova o li pokati ketu ale, ele ndati? ⁸ Va Amaleke veyā, va liya la va Isareli vo Refidimi. ⁹ Mose wa popia la Yehosua hati, Tu nolele alume. Kuende. Ka liyake la va Amaleke. Hēla ha talama kilu liowulu lombueta ya Suku peka. ¹⁰ Oco Yehosua wa linga ndeci Mose a popia laye, wa liyaka la va Amaleke. Kuenje Mose la Arone la Huru va lo-nda kilu liowulu. ¹¹ Posi Mose a tulikila eka liaye va Isareli va yula. Eci a tulula eka liaye va Amaleke va yula. ¹² Ovaka a Mose puāi a kava. Oco va nyaŋula ewe vo li kapela, eye wa tumālāko. Arone la Huru va kuata kovaka aye a tulikiwa, u konēle, u konēle, kuenje ovaka aye a tōla kokuīŋila kuembi. ¹³ Yehosua wa kundula Amaleke lomanu vaye lomēla yosipa-ta. ¹⁴ Yehova wa popia la Mose hati, Ci sonēha velivulu ha ci lingi onjivaluko. Ci sapula ku Yehosua okuti ame nyōla pe onjivaluko ya Amaleke vemi lilu. ¹⁵ Oco Mose wa tunga uta-la, wa tukula ondulo yawo hati, Yehova eye epandela liange. ¹⁶ Wa linga hati, Omo va katukila epandela lia Yehova oco Yehova o liyaka la Ameleke tunde kocitumbulukila toke kocitumbulukila.

OSEMANA 24-30 YENYENYE

OVOKUASI A SANGIWA VONDAKA YA SUKU | ETUNDILO 19-20

“Ndomo Ovihandeleko Ekuĩ vi Panga Onepa Komuenyo Wove”

(Etundilo 20:3-7) Ku ka kale lolosuku viñi, te ame. ⁴ Ku ka lisongele ociñumañuma pamue esetahālo lieci ci kasi kilu, pamue lieci ci kasi posi, pamue lieci ci kasi vovava vemēhi liongongo; ⁵ ku ka vi fendele pamue oku vi vumba, omo ame Yehova, Suku yove, ndi Suku yesepa, oku fetuluinya akandu a vaisia ndi a fetuluinya komāla vavo toke kocitumbulukila catatu leci cakuāla cava va suvuka ame; ⁶ Puāi sola locisola ka ci pongoloka olohulukāi viava va sole haivo va linga ovihandeleko viange. ⁷ Ku ka tukule onduko ya Yehova Suku yove lesanda, omo Yehova ka yowisa u o tukula onduko yaye lesanda.

utala wondavululi, 15/11/1989 kem. 6 ocin. 1 Ovihandeleko Ekuĩ vi Lomboloka Nye Kokuove?

Ovihandeleko vikuāla viatete, vi lekisa ocikele tu kuete kova-so a Yehova. (Tete) Eye handi o Suku yimue ye sepa. (Mateo 4:10) (Vali) Afendeli vaye ka citava okuti va vumba oviteka. (1 Yoano 5:21) (Tatu) Tu sukila oku tukula onduko ya Suku lonjila yimue ya sunguluka kuenda lesumbilo. (Yoano 17:26; Va Roma 10:13) (Kuāla) Ovina viosi tu linga komuenyo wetu vi sukila oku situlula ovina vi kola. Eci ci tu kuatisa oku puyuka ale oku kuata ‘epuyuko liesambata’ lonjila yimue ya sunguluka.—Va Heveru 4:9, 10.

(Etundilo 20:8-11) Ivaluka eteke liesambata oku li kolisa. ⁹ Oloneke epandu o talavaya oku linga upange wove wosi; ¹⁰ puāi eteke liepanduvali olio esambata lia Yehova Suku yove. Veteke liaco ku ka lingemo upange, ove muēle, pamue upika wove ulume, pamue upika wove ukāi, pamue ongombe yove, pamue ukombe o kasi vonjo yove. ¹¹ Omo oloneke epandu Yehova wa tunga ilu losi lokalunga lovina viosi vi kasimo kuenje wa puyuka eteke liepanduvali; oco Yehova wa sumūluisa eteke liesambata ha li kolisa.

(Etundilo 20:12-17) Sumba so la nyōho oco oloneke viove vi lue vofeka yina yi ku iha Yehova Suku yove. ¹³ Ku ka ipaye. ¹⁴ Ku ka pekelise. ¹⁵ Ku ka ive. ¹⁶ Ku ka imbile ukuēle uvangi wuhembi. ¹⁷ Ku ka livele onjo yokuēle, ku ka livele ukāi wokuēle, pamue upika waye ulume, pamue upika waye ukāi, pamue ongombe yaye, pamue ocimbulu caye. Cosi cokuēle ku ka ci livele.

utala wondavululi, 15/11/1989 kem. 6 ocin. 2-3 Ovihandeleko Ekuĩ vi Lomboloka Nye Kokuove?

(Tālo) Epokolo liomāla kolonjila o ciseveto cimue ci kuatisa epata oku likuata omunga, haico ci nena esumūlūho lia Yehova. Eci “ocihandeleko catete ci kuete ohuminyo!” Oco ka ci kuatisa lika ‘oku kuata omuenyo uwa’ pole, ci ku kuatisa-vo oku “kala otembo yalua kilu lieve.” (Va Efeso 6:1-3) Omo okuti tu kasi “koloneke via sulako” woluali lulo lua viha, epokolo liaco, li pondola oku teyuila amalēhe locimaho cokuti va kala otembo ka ipui.—2 Timoteo 3:1; Yoano 11:26.

Oku sola vakuetu ci ka tu kuatisa oku yuvula oku linga ovina ka via sungulukile ndeci, (Epandu) umondi, (Epandu vali) ukahokolo, (Ecelāla) oku iva kuenda (Ecea) oku eca uvangi wesanda. (1 Yoano 3:10-12; Va Heveru 13:4; Va Efeso 4:28; Mateo 5:37; Olosapo 6:16-19) Pole, nye ci popiwa catiamēla kovisimilo vietu? Ocihandeleko (Cekūi) okuti catiamēla kocipululu, ci tu ivaluisa okuti Yehova o yongola okuti ovisimilo vietu olonjanja viosi te vi sunguluka kovaso aye.—Olosapo 21:2.

Oku Konomuisa Lutate Ovina vi Sangiwa Vembimbiliya

(Etundilo 19:5, 6) Oco nda wu yeva ocili kondaka yange, loku tata ocisila cange, ene muēle vu noliwa pokati kolofeka viosi oku linga omanu vange muēle. Momo oluali luosi luange. ⁶ Ofeka yene yi kola kuenje yi linga ndocitunda cange. Evi ovio olondaka o sapuila va Isareli.

perspicaz-volume 3 kem. 488 ocin. 1-2 Utunda

Upange Wutunda wa Kristāo. Yehova wa likuminyile, ku va Isareli okuti nda va pokuile kocisila Caye, va ponduille oku kala ‘ofeka yi kola loku linga ovitunda.’ (Etu. 19:6) Kuenje utunda wocikoti ca Arone wa laikele oku amamako lika toke kokuiya kuocitunda ca velapo. (Va Hev. 8:4, 5) Oco ca laikele oku kala toke kesulilo liocisila Cocihandeleko kuenda koku tumbikiwa kuocisila cokaliye. (Va Hev. 7:11-14; 8:6, 7, 13) Ocisila caco ca lingiwa tete la va Isareli, oco va linge ovitunda via Yehova, poku panga onepa Vusoma Suku a likuminyile; noke ocisila caco ca lingiwavo ku va kualofeka.—Ovil. 10:34, 35; 15:14; Va Rom. 10:21.

Pole, ocisupe cimue ca va Yudea oco lika ca tava Kristu, eci ca koka okuti ofeka yaco ka yi pangi vali onepa kutunda kuenda oku kala ofeka yi kola. (Va Rom. 11:7, 20) Omo liekambo liekolelo lia va Isareli, Suku wa va lungula vocakati cuprofe-to waye Hosea hati: “Omo ove wa pukula ukūlihiso wange, oco lamevo hu pukulavo okuti ku lingi vali ocitunda cange. Lomo wa ivalako ovihandeleko via Suku yove, lamevo njivalavo omāla vove.” (Hos. 4:6) Ciumamue haico Yesu a popia kasongui va va Yudea hati: “Usoma wa Suku u upiwi, loku weca kofeka yikuavo ima apako.” (Mat. 21:43) Kuenje Yesu Kristu, omo lioku kala vemehi Liocihandeleko eci a kala palo posi, wa limbuka okuti omanu va enda oku kuama utunda wa Arone, eli olio esunga lieci okuti eci a sakula vakuavilundu

wa va sapuila oco va ende kocitunda loku eca ocilumba ca kisikiwile.—Mat. 8:4; Mar. 1:44; Luka 17:14.

(Etundilo 20:4, 5) Ku ka lisongele ociñumañuma pamue esetahālo lieci ci kasi kilu, pamue lieci ci kasi posi, pamue lieci ci kasi vovava vemēhi liongongo; ⁵ ku ka vi fendele pamue oku vi vumba, omo ame Yehova, Suku yove, ndi Suku yese-pa, oku fetuluinya akandu a vaisia ndi a fetuluinya komāla vavo toke kocitumbulukila catatu leci cakuāla cava va suvu-ka ame;

utala wondavululi, 15/3/2004 kem.11 **Atosi Avelapo Velivulu Lietundilo**

20:5—Yehova o “fetuluinya ndati akandu a vaisia” komāla kuenda kovitumbulukila vikuavo? Omunu wosi okuti o kuate ale utunga, o sombisiwila ovilinga viaye. Pole, eci va Isareli va tindukila koku fendela olosuku viesanda, eko liaco lieya oku veta toke kovitumbulukila vikuavo. Va Isareli vana okuti ka va tindukile koku fendela olosuku viesanda, ca va lingila ndocilondokua.

Oku Tangiwa Kuembimbiliya

(Etundilo 19:1-19) Eteke va tēlisa osāi yatatu kovaso yoku-tunda kua va Isareli kofeka ye Egito, eteke liaco hailio, veva vekalasoko lia Sinai. ² Eci va tunda ko Refidimi veva kekala-soko lia Sinai. Va tunga ocilombo cavo vekalasoko. Va Isareli va tungila ocilombo ocipepi lomunda. ³ Mose wa londa komunda oku likutilila ku Suku. Yehova wa kala vomunda kuenje wa sapuila Mose hati, Eci o popia lepata lia Yakoba haico o sapuila va Isareli ceci, huti, ⁴ Wa mōli eci nda linga va Egito, ene puāi ndo yeluli lavava ongonga yulombo. Ndo neni kokuange. ⁵ Oco nda wu yeva ocili kondaka yange, loku tata ocisila cange, ene muēle vu noliwa pokati kolofeka viosi oku linga omanu vange muēle. Momo oluali luosi luange. ⁶ Ofeka yene yi kola kuenje yi linga ndocitunda cange. Evi ovio olondaka o sapuila va Isareli. ⁷ Oco Mose weya, wa kovonga akulu vomanu, wa va lomboluila olondaka evi viosi Yehova o sapuila. ⁸ Omanu vosi va kumbuluila kumuamue, vati, Cosi Yehova a popia tu ci linga. Mose wa pitiya ku Yehova olondaka viomanu. ⁹ Yehova wa popia la Mose, hati, Tala! njiyilila kokuove velende lia sitika okuti, omanu va yeva eci mopia love kuenje va ku kolela oloneke viosi. Mose wa sapuila Yehova olondaka viomanu. ¹⁰ Yehova wa popia la Mose hati, Kuende komanu. Etaili la hēla o va kolisa. Va sukule uwalo wavo. ¹¹ Va liangiliyile eteke liatatu. Momo eteke liatatu Yehova o lokila komunda Sinai kovaso omanu vosi. ¹² Love o kapela omanu olongave huti, Lunguki, ko ka lamani vomunda, ndaño oku lamba konēle yaco. U o lamba komunda yaco ipaiwa muēle. ¹³ Puāi poku u wipāla lalimue eka liu lamba, vo sosola lovawe pamue oku wasa ongambu. Ndaño ocinyama, ndaño omunu, ka kala lomuenyo. Eci olumbeta lu sika sike-e oco va kokela komunda. ¹⁴ Mose yu wa loka komunda, weya komanu, wa kolisa omanu vaco, kuenje va sukula olonanga viavo. ¹⁵ Wa sapuila omanu hati, Liangiliyili eteke liatatu. Ko

ka litokeki lakāi. ¹⁶ Komele yeteke liatatu kua kala ovilemīlo loviliakulo. Elende lia sitika komunda. Lolumbeta lua sike-e. Kuenje omanu vosi va kala vocilombo va luluma. ¹⁷ Mose wopa omanu vosi vocilombo ha va sangi Suku, kuenje va talama kepato liomunda. ¹⁸ Omunda ya Sinai yosi ya tunda owisi omo Yehova wa lokilako londalu. Owisi waco wa londa vilu ndowisi wofolono. Omunda yosi ya luluma calua. ¹⁹ Eci ondaka yolumbeta yamako oku yevala oco Mose a popia kuenje Suku wo kumbulula vocilemīlo.

OSEMANA 31 YENYENYE–6 YENYEYE LINENE **OVOKUASI A SANGIWA VONDAKA YA SUKU |** **ETUNDILO 21-22**

“Sokolola Ndomo Yehova a Tenda Omuenyo”

(Etundilo 21:20) Nda umue o veta lombueti upika waye ulume pamue upika waye ukāi kuenje upika o fila peka liaye, omunu waco o yambuiwa muēle.

perspicaz-volume 2 kem. 18 **Oku Vetiva**

Ocihandeleko ca ecelele okuti cime o veta lombueti upika waye ulume pamue upika waye ukāi u Heveru, nda upika waco ka pokola ale wa sina. Pole, nda upika wa fa omo lioku vetiva, cime caye o sesamela oku yambuiwa. Pole, nda upika o kala eteke pamue oloneke vivali kuenje ka file, ca lekisile okuti cime ka yonguille oku ponda upika waco. Eye wa kuatele omoko yoku tipula, momo upika wa kala “olombongo viaye.” Omunu umue ka ponduile oku nyōla ukuasi waye, loku pumba cosi akuete. Handi vali, nda upika wa fa noke lieteke ale lioloneke vivali nda ca tātaliwa nda wa fa muēle omo lioku tipuiwa ale sio. Omo liaco nda upika wa ameleko lomuenyo vokuenda kuateke ale oloneke vivali, cime nda ka ponduile oku yambuiwa.—Etu. 21:20, 21.

(Etundilo 21:22, 23) Nda alume va liyaka kuenje va valula ukāi o kasilili muiñi, kuenje o pulumūla, puāi kovaso ka kuiya vali cīvi, oco u wo valula vo fetisa muēle ndeci ci tukula veyukāi. O feta eci ci tukula olonganji. ²³ Nda kovaso kuiya cīvi oco o feta omuenyo lomuenyo,

kali vocisola, kem. 80 ocin. 16 **Ove hē o Tenda Omuenyo Ndecī Suku** **a u Tenda?**

¹⁶ Omuenyo woñaña yina handi ka ya citiwile, lawovo u kuate esilivilo kovaso a Suku. Kosimbu, pokati ka va Isareli nda umue o lemēha ukāi o kasi latimba avalī kuenje o pulumūla, wa sukile oku “feta omuenyo lomuenyo,” ndomo Suku a va handelekele. **(Tanga Etundilo 21:22, 23.)** Sokolola ndomo Yehova a liyeva eci a mola oloñaña vi pulumuiwa eteke leteke, omo liomanu va li tumbika komuenyo wevīho liukahonga.

(Etundilo 21:28, 29) Nda ongombe yi toma ulume pamue ukāi kuenje omunu waco o fa, ongombe yaco yi sosuiwa lovawe. Ositu yaco ka yi liwa. Muēleangombe yaco wa yovoka. ²⁹ Nda ongombe yaco ya toma toma ale, kuenje va ecaeca ale ovikundi ku muēle yaco, muēle yaco puāi ka yi tatele, yu ya ipa ulume pamue ukāi, ongombe yaco va yi ipa lovawe, muēle yaco lahevo ipaiwa.

utala wondavululi, 15/4/2010 kem. 29 ocin. 4 **Yehova o Yongola Okuti Ove O ‘Kolapo’**

Ocihandeleko caco ca enda oku tiamisiwilavo kovitangi vi kokiwa lovinyama. Nda ongombe yi ponda omunu lombinga yaye, muēleaco wa sesamēlele oku yi ponda oco a teyuile omanu vakuavo. Omo okuti, ka ponduile oku lia ositu yocinyama caco ndaño oku yi landisa, oku yi ponda ca kala epese linene. Sokolola okuti, noke liocinyama oku lemēha omunu, muēleaco ka yi pondi. Nye nda ceyililako? Ocinyama la muēleaco, va sesamēlele oku pondiwa. Ocihandeleko ca vetiyile omanu oku tata ciwa ovinyama viavo.—Etu. 21: 28, 29.

Oku Konomuisa Lutate Ovina vi Sangiwa Vembimbiliya

(Etundilo 21:5, 6) Puāi nda upika eye muēle o popia hati, Ndi sole cime cange lukāi wange lomāla vange, si tundipo ndomamāle, ⁶ nda oco, cime caye u tuala ku Suku, u tualavo puvelo pamue kocikuli kuenje cime caye u tombola ketui liaye lociketelo; noke o vumba ño hū.

utala wondavululi, 15/1/2010 kem. 4 ocin. 4-5 **Ndomo Elitumbiko li tu Kuatisa**

⁴ Elitumbiko lietu ku Suku, li kuete esilivilo. Olio lia velapo ohuminyo yosi omunu a linga. Oku linga elitumbiko ku tu kuatisa ndati? Ndocindekaise, tu konomuisi ndomo ohuminyo omanu va linga la vakuavo yi pondola oku va nenēla onima. Ocindekaise catete, ukamba. Oco o kuate ukamba lomunu umue, ove o sukila oku tava ocikele coku kala ekamba liomunu waco. Omu mua kongela oku linga ohuminyo yoku tata ekamba liove. Ukamba umue wa velapo wa tukuwa Vembimbiliya, wowu wa kala pokati ka Daviti la Yonatão. Ovo va linga ocisila omunu lukuavo. (Tanga 1 Samuele 17:57; 18: 1, 3.) Ndaño okuti ukamba wavo wa velelepo cocili, oco va amameko lukamba waco, ca sukilile okuti omunu lomunu amamako oku tata ukuavo.—Olosap. 17:17; 18:24.

⁵ Ocihandeleko Suku a ecele ku va Isareli, ca tukula ocina ciukuavo ca enda oku kuatisa omanu poku linga ohuminyo. Nda okuti upika wa yonguile oku kala la cime caye otembo yosi omo o sola calua, wa sukilile oku lisila laye ocisila. Ocihandeleko caco ci popia ndoco: “Nda upika eye muēle o popia hati, Ndi sole cime cange lukāi wange lomāla vange, si tundipo ndomamāle, nda oco, cime caye u tuala ku Suku, u tualavo

puvelo pamue kocikuli kuenje cime caye u tombola ketui liaye lociketelo; noke o vumba ño hū.”—Etu. 21:5, 6.

(Etundilo 21:14) Nda omunu o votokela ukuavo locipango oku u ponda, omunu waco upiwa kutala wange ha fi.

perspicaz-volume 1 kem. 497 **Ombinga**

Olondaka vi sangiwa Ketundilo 21:14 citava okuti vi lomboloka okuti ndano muele ocitunda cimue, ca ponduile oku yambuiwa nda ca ponda umue, ale ndano muele ocituwa coku kuata ombinga yimue nda ka ca ponduile oku teyuila ongole yomunu umue wa ponda ocipango

Oku Tangiwa Kuembimbiliya

(Etundilo 21:1-21) Ovisila evi ovio o va longisa. ² Nda o la-nda upika u Heveru, upika waco o vumba anyamo ebandu, unyamo wepanduvali o tundapo, enda, wa linga omamāle. ³ Nda weya lika waye okuti ka kuelele, o tunda lika waye. Nda weya tupu wa kuela ale, ukāi waye enda laye. ⁴ Nda cime caye o wiha ukāi, kuenje wa cita laye omāla valume pamue vakāi, ukāi lomāla va tokala ku cime, eye o tundapo lika liaye. ⁵ Puāi nda upika eye muēle o popia hati, Ndi sole cime cange lukāi wange lomāla vange, si tundipo ndomamāle, ⁶ nda oco, cime caye u tuala ku Suku, u tualavo puvelo pamue kocikuli kuenje cime caye u tombola ketui liaye lociketelo; noke o vumba ño hū. ⁷ Nda omunu o landisa omōlaye ukāi ha lingi upika eye ka tundipo ndeci ci tunda tundapo apika valume. ⁸ Nda cime caye wa likuminya oku u kuela puāi ko kuela omo ukāi ko sanjuisa vali oco cime caco o tava okuti ukāi o yovuiwa. Ka kuete omoko yoku u landisa komanu vakuafeka yiñi omo wo kamba. ⁹ Nda wo kuelisa omōlaye, ulume o linga laye ndomōlaye ukāi. ¹⁰ Nda o kuela vali ukāi ukuavo, okulia kuaye luwalo waye locitua colohuela viaye ka vi tepulula. ¹¹ Nda ko lingila ovina evi, katatu kavio, ukāi o tunda ño, ka feti olombongo. ¹² U o veta omunu okuti o fa layevo ipaiwa. ¹³ Puāi nda ko lavekelele, okuti Suku wo weca peka liaye, ame ndu tukuila oko a tilila. ¹⁴ Nda omunu o votokela ukuavo locipango oku u ponda, omunu waco upiwa kutala wange ha fi. ¹⁵ U o veta isiaye pamue inaye ipaiwa muēle. ¹⁶ U iva omunu ho landisa, pamue vo sanga peka liaye, ipaiwa muēle. ¹⁷ U o tuka isiaye pamue inaye ipaiwa muēle. ¹⁸ Nda alume va liyaka kuenje umue o veta ukuavo lewe pamue lonuku, lu wa vetiwa ka file puāi o vongela ño pula, ¹⁹ noke, nda o votoka ha ñuala ñuala posamua lombueti, u wo vetele wa yovoka, puāi o fetela okuvonga kuaco lokusakula kuaco toke a kaya muēle. ²⁰ Nda umue o veta lombueti upika waye ulume pamue upika waye ukāi kuenje upika o fila peka liaye, omunu waco o yambuiwa muēle. ²¹ Puāi nda upika o kala eteke pamue oloneke vivali omunu waco wo veta ka yambuiwa omo upika eye olombongo viaye.